

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Стефан Христов Базелков, доктор, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ – гр. Шумен, член на Научното жури по конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“, обявен в Държавен вестник, бр. 64 от 03.08.2021 г. Област на виеше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт).

I. Данни за конкурса

Конкурсът за академична длъжност „доцент“ е обявен в ДВ бр. 64, от 03.08.2021 г. за нуждите на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ - Педагогически факултет, катедра *„Теория и методика на физическото възпитание и спорт“*. В него участва като единствен кандидат гл. ас. Теодора Желязкова Игнатова, доктор, член на катедра *„Теория и методика на физическото възпитание и спорт“*. След прегледа на документацията по настоящия конкурс считам, че изискванията по Закона за развитието на академичния състав в Република България са спазени. Кандидатът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 2б, ал., 2 и 3 от ЗРАСРБ.

II. Биографични данни за кандидата

Теодора Желязкова Игнатова е родена на 21.10.1964 г.. в гр. Шумен. През 1982 г. завършва средно образование в ПГ „Никола Вапцаров“, гр. Шумен. През 1987 г. завършва висше образование във ВИФ „Георги Димитров“, гр. София, ОКС магистър със специалности „Учител по физическо възпитание“ и „Треньор по художествена гимнастика“. В годините 1983 - 1986 е треньор по художествена гимнастика в ДФС

„Шумен“, гр. Шумен. От 1989 до 1999 г. работи като учител по физическо възпитание в хуманитарна гимназия „Йоан Екзарх Български“, гр. Шумен. Академичната си кариера започва като асистент в ШУ „Епископ Константин Преславски“ през 1999 г. През 2002г. е преатестирана в старши асистент. От 2007 г. до настоящия момент е на длъжност главен асистент в катедра *„Теория и методика на физическото възпитание и спорт“*.

През 2010 г. след защита на дисертационен труд на тема *„Методика за формиране на психофизическа готовност у студенти за професионална педагогическа дейност“*, на Теодора Игнатова се присъжда ОКС *„доктор“* по *„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура)“* с шифър: 05.07.05. Притежава сертификат за обществен треньор по аеробика и хореограф и ръководител на мажоретни състави.

За периода 2008 - 2021 г. Теодора Игнатова е развивала значителна проектна дейност, която се изразява като участие в 22 проекта. От тях три са международни, 5 са национални и 14 вътрешно-университетски. Взема активно участие като академичен наставник в проект *„Студентски практики“* през периода 2013 - 2014 и през 2016 г. във фаза – 1, а през 2020 във фаза - 2.

Отговорник е по научната и художествено-творческата дейност в катедра *„Теория и методика на физическото възпитание и спорт“*. Председател е на управителния съвет на ФК *„Хитрино“*.

В периода 2015 - 2021 г. е била научен ръководител на 1 дипломант за придобиване на ОКС бакалавър и един за придобиване на ОКС магистър. И двамата са защитили успешно своите разработки. Ръководи представителните студентски отбори (мъже и жени) по аеробика.

По направление учебна работа води лекции по *„Основна гимнастика“*, *„Гимнастика и методика“*, *„Ритмика и танци“*, *„Приложни аспекти на кинезитерапията във физическото възпитание“*, *„Управление на*

спорта“, „Аеробика“, „Изправителна гимнастика“, „Каланетика и стречинг“, „Фитнес и бодибилдинг“. Взема активно участие в текущата и стажантската практика на студентите от последните курсове.

III. Описание и обобщение на научната продукция

Научната продукция, представена за рецензиране от гл. ас. д-р Теодора Игнатова за участие в конкурса включва общо 28 публикации, от които една монография, една студия и 26, статии и публикувани доклади от конференции. Пет от тях са на английски език, а останалите са на български.

От представените публикации особено внимание заслужава монографията „Аеробиката във висшето училище“ с обем 134 печатни страници. Книгата е предназначена за спортните специалисти, студентите във висшите училища, учители и ученици в средното образование, треньори и инструктори в спортните клубове и други сътрудници имащи отношение към спорта.

Методологичната основа, целта, предмета и обекта на изследването са загатнати още в увода. Посочени са и основните научни понятия на монографичното изследване. В първа глава е разгледана системата на спорта и са очертани тенденциите и перспективите за нейното развитие в условията на висшето образование. В глава втора са поставени научните основи на съвременната трудова и професионална дейност на човека. Направена е теоретична обосновка на психофизическата готовност за професионална реализация. Трета глава е посветена на аеробиката като спортна дисциплина. След кратка ретроспекция са посочени специфичните особености и основните принципи на аеробиката. Разгледана е структурата на заниманието по аеробика, конкретизирани са средствата, методите и физиологичния ефект от системните занимания и правилното спазване на хранително-двигателен режим. В четвърта глава е представен анализът на

динамиката на физическото развитие, физическата дееспособност и нервно-психическата реактивност на студентите при приложен модел за обучение по аеробика във висшето училище. Разписана е структурно-функционална схема на системата за контрол и оценка на физическата годност на студентите

Представените за рецензиране статии и доклади са разпределени в четири основни направления:

1. *Физическо възпитание и спорт във висшето училище:*

От представените публикации в това тематично направление интерес представлява студията за контрол и оценка на физическата годност на студентите. В разработката е направен теоретичен анализ относно базисните постановки на системите за контрол и оценка и иновативните схващания за възрастовата динамика на физическата дееспособност. На основата на унифицираната методика „Еврофит“ са разработени нормативни таблици за контрол и оценка на физическата дееспособност на студентите (6.1).

Една част от представените разработки са адресирани към състоянието и динамиката на системата за физическо възпитание и спорт във висшите училища. Направено е анкетно проучване за ролята и мястото на физическите упражнения и спорта в режима на студентите. (6.26, 6.27). Анализирани са възможностите за използване на ритмиката и танците като средство за повишаване на двигателната активност на студентите и използването на тази дейност като алтернатива на спорта във висшето училище (6.4, 6.14). Други възможности в това направление, към което е насочила своето внимание Теодора Игнатова е прилагането на средствата от различните видове аеробика за формиране на адекватна физическа готовност у студентите. Проведено е мащабно социално проучване относно интересите, мотивите и потребностите на студентите за занимание със спорт. Разработена е модифицирана методика за обучение и

усъвършенстване на студентите по аеробика за формиране на адекватна психофизическа готовност за професионална педагогическа дейност. (6.16, 6.18, 6.24). В тази връзка е проследена и динамиката на физическата дееспособност и психическа готовност на студентите при профилираното обучение по плуване. (6.20, 6.22). Откриваме разработка, третираща проблемите относно влиянието на профилираното обучение по спорт върху психическото състояние на студентите, тяхното самочувствие, активност, тревожност и настроение.(6.23)

2. Теоретични и практико-приложни проблеми на физическото възпитание и спорта в образователната система:

В това направление Теодора Игнатова в доста широк спектър е проследила практико-приложните проблеми на физическото възпитание и спорта в различните образователни степени и етапи на образователната система. Нейният интерес на първо място е провокиран от двигателната необходимост на децата от детската градина, поради факта, че тази възраст е сензитивна по отношение на спортните резултати, които зависят от точността на движенията и проявлението на качеството гъвкавост, както и ритмично чувство на децата. След направените изводи логично поставя дискуссионния въпрос *„Дали не е необходимо включването на „Спортен педагог“ в детската градина“* с цел начална спортна подготовка и разкриване на млади таланти. В тази посока са и разсъжденията за включването на заниманията по ритмика и танци в подготвителната група на детската градина за усъвършенстване на координационните и психомоторни способности на бъдещите ученици (16.8).

Интерес представлява търсенето на междупредметни и интегративни връзки между различните форми на спортни прояви при принципно различни спортни дисциплини. Такава връзка е потърсена между аеробиката и динамичната гъвкавост на подрастващи и непрофесионални футболисти. Проучването на подобни проблеми имат пряко и косвено

значение за общата и специална спортна подготвеност на участниците в спортните игри (6.6).

Проследен е ефекта от използването на гимнастиката като ансамблови композиции за провокиране на двигателната активност на учениците и възпитаване на чувството за колективизъм, отговорност, както и естетическа наслада от красотата на масовите движения, от сферата на основната и спортната гимнастика. Постановката на композицията в съчетание с подходяща музика допълнително засилват ефекта от разучаването и реализирането на масовите гимнастически упражнения (6.9).

Ефекта от обучението по гимнастика в училище е предопределено до голяма степен и от подготовката и отношението на учителите по физическо възпитание и спорт. В тази връзка проучването сред студентите от специалност *„Педагогика на обучението по физическо възпитание“* е от значение за анализиране на тяхното отношение към гимнастика като задължителна област на учебно съдържание в Държавния образователен стандарт (6.10). Анализът на такова социологическо проучване допринася за оптимизирането на качеството на обучение на бъдещите учители и спортни педагози.

Проблемът за наднорменото тегло сред подрастващите винаги е стоял пред учителите и спортните специалисти. Затова периодичен скрининг в тази посока е полезен за анализиране на затлъстяването като рисков фактор, което изисква организиране и прилагане на навременни мерки. Решаването на проблема в неговия зародиш в прогимназиалния етап е осъзната необходимост. Вниманието в публикацията е заострено главно в гимназиалния етап на СУ, сред девойките и юношите от 9. и 10. клас (6.11).

3. *Медико-биологични проблеми на физическото възпитание и*

спорта:

В това направление е представена публикация за третиране на проблемите на хора с намалени възможности за движение и общуване с околната среда. Породената дисхармония е възможно да се преодолее в голяма степен и с помощта на физическите упражнения и спорта. Според авторката прилагането на адаптиран модел по танци е един от подходящите начини за преодоляване на различията между хората с увреждания. Танцовалните средства, със своя емоционален привкус и в съчетание с музикалния съпровод, допринася по естествен начин за подобряването на нервно-психическия статус на хората със специални потребности (6.3)

Друг медико-биологичен проблем е динамиката на физическото развитие, нервно-психическата реактивност и функционалните възможности на студентите от професионално направление 1.3 “Педагогика на обучението по ...“. Проследено е положителното влияние на приложен модел и адаптирана методика за профилирано обучение по физическо възпитание и спорт на студентите от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ (6.19).

4. Професионален педагогически облик на съвременния учител:

Едно от условията за пълноценно изграждане на учениковата личност е неговото възпитание в дух на родолюбие и национална самоопределеност. Обучението по ритмика и танци дава възможност за решаване на голям част от тези задачи. Реализирането на допълнителното ядро „Танци“, зависи при всички случаи от мнението, нагласите, компетенциите и възможностите за реализация на учителите по физическо възпитание и спорт. Направеното социологическо проучване предоставя информация за необходимостта от изучаването на танците под една или друга форма и очертава възможностите за решаване на редица

интегративни връзки в обучението (6.7). В тази връзка не е без значение кои са факторите, които изграждат съвременния облик на учителя по физическо възпитание. Кандидатът е направил сериозно проучване относно професионалния облик на съвременния учител, като са разкрити основните компоненти от неговата педагогическа дейност в средното училище (6.17). Направен е анализ на резултатите от диагностиката на степента на тревожност у учителите в зависимост от заниманията им със спорт. Потърсена е връзката между активната двигателна дейност и преодоляването на стреса, както и неутрализирането на психическото напрежение (6.21).

Публикацията за ролята на спорта при формирането на специалистите с висше образование е насочена към осъзнатата необходимост и полза от системни занимания с физически упражнения и спорт. В основата на цялостното изграждане на личността авторката поставя спортно-техническата и функционална подготвеност, както и високата спортна култура, стремежът за лична изява, самоусъвършенстване и осмисляне на свободното време (6.25).

Кандидатът има участие в 22 научни форума, от които 6 са международни научни прояви в чужбина, с което отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в република България.

От представените 27 публикации гл. ас. Теодора Игнатова е самостоятелен автор на 19 бр. и в 8 е част от авторски колективи. Трудовете на кандидата са цитирани 13 пъти от дипломанти, докторанти и специалисти от различни университети в страната.

Като цяло, след обстойния преглед на публикациите на кандидата следва да се отбележи, че в използваните направления на научното познание и дирене на целенасочена експериментална и приложна дейност е показан добър академичен изказ и стил.

IV. Научни приноси

В представените научни публикации се съдържат следните по-важни приноси с научен и практико-приложен характер:

1. Изяснени са основните характеристики на физическата годност на студентите. Оптимизирана е съществуващата университетска програма по дисциплината „Физическо възпитание и спорт“, с цел повишаване на физическата годност на студентите.

2. На базата на социологическо проучване е доказана осъзната необходимост от занимания с физически упражнения и спорт (танци) от лица с трайни физически увреждания или неравносвойно положение.

3. Направено е социологическо проучване сред студентите за установяване на тяхното отношение към ритмиката и танците като алтернативна форма на спортните занимания.

4. Конструиран е модел за подобряване на динамичната гъвкавост на подрастващи футболисти и такива от непрофесионалните, аматьорски, групи.

5. Направено е проучване за възможностите за използване на народните танци за стимулиране на двигателната активност в предучилищната група на детската градина. В тази посока е извършено и проучване сред родителите за тяхното отношение към заниманията с народни хора и танци в детската градина.

6. Анализирано е мястото на музикално-ритмичната гимнастика и ансамбловите гимнастически композиции в урока по физическо възпитание и спорт в средното училище.

7. Направен е скрининг на наднорменото тегло на ученици от гимназиалния етап на средното училище. Посочени са рисковите фактори и са предложени пътища за неутрализиране на проблема.

8. Проследена е динамиката на системата за физическо възпитание и спорт във висшите училища. Предложени са модели за обучение по

дисциплината „Спорт“ на студентите от педагогическите специалности на ШУ „Еп. К. Преславски“. Направено е проучване за установяване на ефективността на моделите чрез количествена оценка на динамиката на физическото развитие, физическата дееспособност и нервно-психическата реактивност на студентите. Изготвени са нормативни таблици за контрол и оценка на базата на унифицираната система „Еврофит“.

9. Предложен е модел за въздействие чрез физически упражнения върху хора в неравностойно положение и със специални образователни потребности.

10. Разгледано е нивото на тревожност при учителите в зависимост от изпълнението на физически упражнения. Анализирана е ролята на спорта за формиране на съвременния облик на българския учител.

V. Заключение

На базата на представените по-горе данни за приносите и цялостната дейност на главен асистент Теодора Желязкова Игнатова, доктор, считам, че те отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, гр. Шумен. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват “за” присъждането на Теодора Желязкова Игнатова, доктор, на академичната длъжност „ДОЦЕНТ” по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт)

09.11.2021 г.

Изготвил рецензията:

(проф. д-р Стефан Базелков)